

การเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินโครงการส่งเสริมอาชีพและการมีงานทำสำหรับเด็กด้อยโอกาสในสถานศึกษาของโรงเรียนบ้านบ่อแก้ว จังหวัดเชียงใหม่*

Optimizing Efficiency of the Project on Promoting Career and Employment for Disadvantaged Children of Bann Borkaew School, Chiang Mai Province

ศิริพร อรินแก้ว (Siraporn Arinkaew)**

ยงยุทธ ยะบุญธง (Yongyouth Yaboonthong)***

ธารณี ทองอก (Than Thongngok)****

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 4 ข้อ คือ 1) เพื่อประเมินการดำเนินโครงการส่งเสริมอาชีพและการมีงานทำสำหรับเด็กด้อยโอกาสในสถานศึกษา ของโรงเรียนบ้านบ่อแก้ว จังหวัดเชียงใหม่ 2) เพื่อศึกษาปัญหาและปัจจัยที่เอื้อต่อการดำเนินโครงการส่งเสริมอาชีพและการมีงานทำสำหรับเด็กด้อยโอกาสในสถานศึกษา ของโรงเรียนบ้านบ่อแก้ว จังหวัดเชียงใหม่ 3) เพื่อศึกษาการดำเนินโครงการส่งเสริมอาชีพและการมีงานทำสำหรับเด็กด้อยโอกาสในสถานศึกษา ของสถานศึกษาที่มีการปฏิบัติเป็นเลิศ 4) เพื่อจัดทำและตรวจสอบกระบวนการเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินโครงการส่งเสริมอาชีพและการมีงานทำสำหรับเด็กด้อยโอกาสในสถานศึกษา ของโรงเรียนบ้านบ่อแก้ว จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งมีการวิจัย 4 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 การประเมินการดำเนินโครงการส่งเสริมอาชีพและการมีงานทำ สำหรับเด็กด้อยโอกาสในสถานศึกษา มีการประเมิน 4 ด้าน ตามรูปแบบของ CIPP โดยประเมิน 1) ด้านบริบท 2) ด้านปัจจัย 3) ด้านกระบวนการ ประชากรและกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากรทางการศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 44 คน เครื่องมือ คือ แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และด้านที่ 4) ด้านผลผลิต ประชากรและกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ครูและบุคลากรทางการศึกษา ผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และ

* บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษา (การบริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

The Article Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the Master of Education Degree in Educational Administration at Chiang Mai University.

** นักศึกษาปริญญาโทตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษา (การบริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Graduate Student of the Requirements for the Master of Education Degree (Educational Administration) at Chiang Mai University. E-mail: siralek27@gmail.com

*** อาจารย์ที่ปรึกษาหลักและผู้นิพนธ์ประสานงาน สาขาการศึกษา (การบริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Advisor and Corresponding Author, Ph.D., Lecturer in Educational Administration at Chiang Mai University
E-mail: Dr.yongyouth@gmail.com

**** อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม สาขาการศึกษา (การบริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Co-Advisor, Ph.D., Lecturer in Educational Administration at Chiang Mai University

นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 208 คน เครื่องมือ คือ แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาปัญหาและปัจจัยที่เอื้อต่อการดำเนินโครงการส่งเสริมอาชีพและการมีงานทำสำหรับเด็กด้อยโอกาสในสถานศึกษา ประชากรและกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 44 คน เครื่องมือ คือ แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ขั้นตอนที่ 3 การศึกษาการดำเนินโครงการส่งเสริมอาชีพและการมีงานทำสำหรับเด็กด้อยโอกาสในสถานศึกษาของสถานศึกษาที่มีการปฏิบัติเป็นเลิศ ประชากรและกลุ่มผู้ให้ข้อมูลได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง คือ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูหัวหน้าวิชาการ หรือผู้รับผิดชอบโครงการ ในสถานศึกษาที่มีการปฏิบัติที่เป็นเลิศ รวมทั้งสิ้นจำนวน 6 คน เครื่องมือ คือ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง วิเคราะห์ข้อมูลโดยการสรุปแบบอุปนัย ขั้นตอนที่ 4 การจัดทำและตรวจสอบกระบวนการเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินโครงการ ประชากรและกลุ่มผู้ให้ข้อมูลได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง คือ ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการศึกษาส่งเสริมอาชีพและการมีงานทำ รวมทั้งสิ้น จำนวน 5 คน เครื่องมือ คือ แบบตรวจสอบ 5 ระดับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการประเมินการดำเนินโครงการส่งเสริมอาชีพและการมีงานทำสำหรับเด็กด้อยโอกาสในสถานศึกษา ของโรงเรียนบ้านบ่อแก้ว จังหวัดเชียงใหม่ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งไม่ผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้ 2) ปัญหาและปัจจัยที่เอื้อต่อการดำเนินโครงการส่งเสริมอาชีพและการมีงานทำสำหรับเด็กด้อยโอกาสในสถานศึกษา ของโรงเรียนบ้านบ่อแก้ว จังหวัดเชียงใหม่ มีปัญหาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ปัญหาที่สำคัญ คือ การประสานงานขอความร่วมมือ ในส่วนของปัจจัยที่เอื้อต่อการดำเนินโครงการโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ปัจจัยที่มีความสำคัญมากที่สุด คือ วัสดุอุปกรณ์ และอาคารสถานที่ 3) การจัดทำกระบวนการเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินโครงการ มี 9 ขั้นตอน ประกอบด้วย 1. การศึกษาวิเคราะห์ศักยภาพ 2. การสร้างความเข้าใจผู้เกี่ยวข้อง 3. การจัดระบบสร้างข้อมูลโรงเรียน 4. การวางแผนดำเนินการ 5. การประชาสัมพันธ์ 6. การประสานงานขอความร่วมมือ 7. การพัฒนาบุคลากร 8. การจัดการเรียนการสอน 9. การประเมินผลการใช้หลักสูตร ในแต่ละขั้นตอนมี 3 กระบวนการ คือ ขั้นตอนการเตรียมการ ขั้นตอนการดำเนินการ และขั้นตอนการประเมินผล และ 4) ผลการตรวจสอบกระบวนการเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินโครงการส่งเสริมอาชีพและการมีงานทำสำหรับเด็กด้อยโอกาสในสถานศึกษา ของโรงเรียนบ้านบ่อแก้ว จังหวัดเชียงใหม่ ทุกกระบวนการโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้

คำสำคัญ : กระบวนการเพิ่มประสิทธิภาพ, การดำเนินโครงการส่งเสริมอาชีพและการมีงานทำ, โรงเรียนบ้านบ่อแก้ว

Abstract

The purposes of this research is 4. 1) to assess the project implementation on promoting career and employment for disadvantaged children of Bann Borkaew School in Chiang Mai Province; 2) to investigate the problems and support factors of the project implementation on promoting career and employment for disadvantaged children of Bann Borkaew School in Chiang Mai Province; 3) to study the project implementation on promoting career and employment for disadvantaged children in the schools with best practice; and 4) to arrange and examine the efficiency optimizing process of the project implementation on promoting career and employment for disadvantaged children of BannBorkaew School in Chiang Mai Province. There were 4 steps of the study. Step 1 was to assess the project implementation on promoting career and employment for disadvantaged children in the school form using CIPP evaluation model. The assessment was on contexts, factors, and processes. There were 44 informants: school administrators, teachers , school officers, and basic education commission. The questionnaire was used as an instrument and the data were analyzed in frequency, percentage, means, and standard deviation. In addition, the assessment of productivity was conducted with 208 informants: school teachers and school officers, students' parents in junior secondary level, and students in junior secondary level. The questionnaire was used and the data were analyzed in percentage, means, standard deviation and frequency. Step 2 was to investigate problems and support factors of the project implementation on promoting career and employment for disadvantaged children in the school. There were 44 informants: school administrators, teachers, school officers, and basic education commission. The questionnaire was used as an instrument and the data were analyzed in frequency, percentage, means, and standard deviation. Step 3 was to study the project implementation on promoting career and employment for disadvantaged children in the schools with best practice. Six informants were specifically selected from administrators, academic teachers or project managers in the schools with best practice. The instrument was the structured interviewed and the data analysis was concluded in an inductive format. Step 4 was to arrange and examine the efficiency optimizing process of the project implementation. Five informants were specifically selected. The instrument was an examination form with the 5-level rating scale, and the data were analyzed into means and standard deviation.

The results of the study are presented in the following items. 1) The overall result of the project implementation on promoting career and employment for disadvantaged children of Bann Borkaew School in Chiang Mai Province was at the average level which failed to meet

the given assessment criteria. 2) According to the problems and support factors of the project implementation on promoting career and employment for disadvantaged children of Bann Borkaew School in Chiang Mai Province, the result of the overall problems was at the average level. The main implementation problem was found on the lack of cooperation. The support factors of the project implementation were assessed at the average level with the most important factor on material, equipment and buildings. 3) The efficiency optimizing process of the project implementation on promoting career and employment for disadvantaged children of Bann Borkaew School in Chiang Mai Province was arranged in 9 steps: 1. potential analysis, 2. building of stakeholder's understanding, 3. school data system installment, 4. action plan, 5. public relation, 6. cooperation request, 7. staff development, 8. teaching and learning, and 9. curriculum evaluation. Each step consisted of 3 processes: preparation, implementation, and evaluation. 4) The overall result of examining the efficiency optimizing processes of the project implementation on promoting career and employment for disadvantaged children of Bann Borkaew School in Chiang Mai Province were found at the highest level, i.e. higher than the given evaluation criteria.

Keyword : The efficiency optimizing process , Project on Promoting Career and Employment , Bann Borkaew School

บทนำ

ในการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจ การศึกษา การปกครองและเทคโนโลยีต่าง ๆ ของโลกที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ล้วนมีผลกระทบต่อวัฒนธรรม ชีวิตความเป็นอยู่ และค่านิยมของคนไทย ทำให้มีการปรับตัวไม่ทันกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น และจากกระแสสังคมที่เปลี่ยนไปประเทศไทยจึงต้องให้ความสำคัญต่อการเตรียมพลเมืองผ่านการจัดการศึกษา เฉพาะการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงจำเป็นต้องมีการเตรียมเยาวชนให้มีทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 คือ ทักษะการเรียนรู้ ทักษะด้านสารสนเทศสื่อและเทคโนโลยี ทักษะด้านชีวิตและอาชีพ เป็นต้น และเพื่อเป็นการขยายโอกาสทางการศึกษาให้กับเด็กด้อยโอกาสในสังคมรัฐบาลจึงได้กำหนดนโยบาย แผนงาน เน้นทักษะด้านอาชีพ ในการจัดการศึกษาเพื่อเด็กด้อยโอกาสซึ่งเป็น การช่วยเหลือให้เด็ก ๆ ที่ด้อยโอกาส พ้นจากภาวะลำบากของชีวิตตลอดจนพึ่งพาตนเองอยู่ในสังคมแห่งการเปลี่ยนแปลงนี้ได้อย่างมีความสุข (กระทรวงศึกษาธิการ, 2559, หน้า 1)

นโยบายปีงบประมาณ 2560 ของกระทรวงศึกษาธิการได้มีการกำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนสอดคล้องกับการพัฒนาด้านอาชีพของผู้เรียน คือ 1) เร่งรัดปฏิรูปการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงระบบและกระบวนการ การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานทั้งระบบให้มีประสิทธิภาพ ทันสมัย ทันเหตุการณ์ ทันโลก ให้สำเร็จอย่างเป็นรูปธรรม 2) เร่งพัฒนาความแข็งแกร่งทางการศึกษา ให้ผู้เรียนทุกระดับทุกประเภท รวมถึง เด็กพิการ และด้อยโอกาส มีความรู้ และทักษะแห่งโลกยุคใหม่ควบคู่กันไป โดยเฉพาะทักษะ

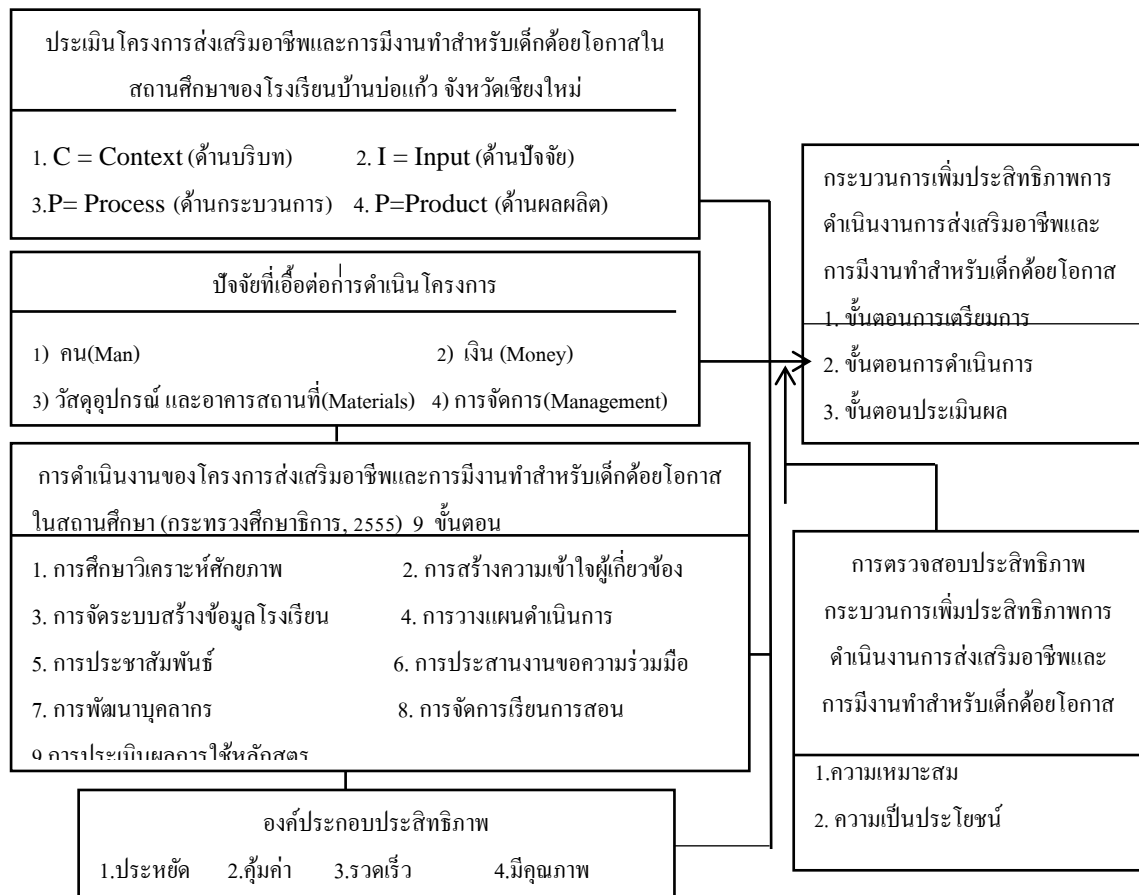
การอ่าน การเขียน และ การคิด เพื่อให้มีความพร้อมเข้าสู่การศึกษาระดับสูง และโลกของการทำงาน 3) เร่งปรับระบบสนับสนุนการจัดการศึกษาที่สอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน มีการประสานสัมพันธ์กับเนื้อหา ทักษะ และกระบวนการเรียนการสอน ประกอบไปด้วย มาตรฐานและการประเมิน หลักสูตรและการสอน การพัฒนาทางวิชาชีพและสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560, หน้า 2)

ดังนั้นทางโรงเรียนจึงได้ร่วมโครงการตามแผนงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2 ในโครงการ “ส่งเสริมอาชีพและการมีงานทำสำหรับเด็กด้อยโอกาสในสถานศึกษา” ตามประกาศของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2 ลงวันที่ 11 มิถุนายน 2557 ซึ่งได้มีการดำเนินงานตามโครงการ ได้แก่ การจัดการศึกษา การพัฒนา ปรับปรุง หลักสูตรสถานศึกษาเน้นการจัดการศึกษาส่งเสริมอาชีพให้แก่ผู้เรียนให้เป็นไปตามเป้าหมาย โดยการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาเน้นทักษะวิชาชีพ ในรายวิชาพื้นฐานและรายวิชาเพิ่มเติม และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ดังนั้นผู้วิจัยในฐานะที่เป็นนักศึกษามหาบัณฑิต สาขาการศึกษา วิชาเอกการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และเป็นครูของโรงเรียนบ้านบ่อแก้ว ผู้วิจัยจึงมีความประสงค์ที่จะศึกษาว่าการดำเนินโครงการส่งเสริมอาชีพและการมีงานทำสำหรับเด็กด้อยโอกาสในสถานศึกษา ของโรงเรียนบ้านบ่อแก้ว จังหวัดเชียงใหม่ มีผลการประเมินโครงการเป็นอย่างไร และมีปัญหาหากน้อยเพียงใด ปัจจัยสำคัญใดที่เอื้อต่อการดำเนินงานตามโครงการ และมีกระบวนการเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินโครงการส่งเสริมอาชีพและการมีงานทำสำหรับเด็กด้อยโอกาสในสถานศึกษา มีลักษณะอย่างไร เพื่อให้สถานศึกษาจัดการศึกษาให้บรรลุตามเป้าหมายผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อประเมินการดำเนินโครงการส่งเสริมอาชีพและการมีงานทำสำหรับเด็กด้อยโอกาสในสถานศึกษา ของโรงเรียนบ้านบ่อแก้ว จังหวัดเชียงใหม่
2. เพื่อศึกษาปัญหาและปัจจัยที่เอื้อต่อการดำเนินโครงการส่งเสริมอาชีพและการมีงานทำสำหรับเด็กด้อยโอกาสในสถานศึกษา ของโรงเรียนบ้านบ่อแก้ว จังหวัดเชียงใหม่
3. เพื่อศึกษาการดำเนินโครงการส่งเสริมอาชีพและการมีงานทำสำหรับเด็กด้อยโอกาสในสถานศึกษาของสถานศึกษาที่มีการปฏิบัติเป็นเลิศ
4. เพื่อจัดทำและตรวจสอบกระบวนการเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินโครงการส่งเสริมอาชีพและการมีงานทำสำหรับเด็กด้อยโอกาสในสถานศึกษา ของโรงเรียนบ้านบ่อแก้ว จังหวัดเชียงใหม่

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 :แสดงกรอบความคิดของงานวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยมีการแบ่งขั้นตอนการวิจัยเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การประเมินการดำเนินโครงการส่งเสริมอาชีพและการมีงานทำสำหรับเด็กด้อยโอกาสในสถานศึกษา ของโรงเรียนบ้านบ่อแก้ว จังหวัดเชียงใหม่ ประยุกต์ใช้รูปแบบ CIPP Model ของ Stufflebeam (อ่างโนนพรัตน์ อาจใจ, 2552, หน้า 20) 1.1) การประเมินด้านบริบท (Context) ด้านปัจจัย (Input) และด้านกระบวนการ (Process) กลุ่มประชากรและกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 44 คน กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 1 คน ครูและบุคลากรทางการศึกษาจำนวน 30 คน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจำนวน 13 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 44 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามประเมินโครงการ ซึ่งได้ให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยใช้เทคนิค IOC มีค่าระหว่าง 0.67 – 1.00 แสดงว่าข้อคำถามนั้นมีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และมีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.98 1.2) การประเมินด้านผลผลิต (Product) กลุ่มประชากรและกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย ครูและบุคลากรทางการ

ศึกษา ผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ปีการศึกษา 2559 นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ปีการศึกษา 2559 จำนวน 208 คน กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ครูและบุคลากรทางการศึกษาจำนวน 30 คน ผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ปีการศึกษา 2559 จำนวน 89 คน นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ปีการศึกษา 2559 จำนวน 89 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 208 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามประเมินโครงการ ซึ่งได้ให้ผู้ทรงคุณวุฒิ ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยใช้เทคนิค IOC มีค่าระหว่าง 0.67 – 1.00 แสดงว่าข้อคำถามนั้นมีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และมีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.88 การวิเคราะห์ข้อมูลได้จากแบบสอบถาม นำมาประมวลผลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป และใช้สถิติในการวิเคราะห์ได้แก่ ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และนำเสนอในรูปตารางประกอบการอธิบาย

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาปัญหาและปัจจัยที่เอื้อต่อการดำเนินโครงการส่งเสริมอาชีพและการมีงานทำสำหรับเด็กด้อยโอกาสในสถานศึกษา ของโรงเรียนบ้านบ่อแก้ว จังหวัดเชียงใหม่ กลุ่มประชากรและกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 44 คน กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 1 คน ครูและบุคลากรทางการศึกษาจำนวน 30 คน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจำนวน 13 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 44 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามประเมินโครงการ ซึ่งได้ให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยใช้เทคนิค IOC มีค่าระหว่าง 0.67 – 1.00 แสดงว่าข้อคำถามนั้นมีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และมีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.97 การวิเคราะห์ข้อมูลได้จากแบบสอบถาม นำมาประมวลผลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป และใช้สถิติในการวิเคราะห์ได้แก่ ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) นำเสนอในรูปตารางประกอบการอธิบาย

ขั้นตอนที่ 3 การศึกษาการดำเนินโครงการส่งเสริมอาชีพและการมีงานทำของสถานศึกษาที่มีการปฏิบัติที่เป็นเลิศ โดยศึกษาการดำเนินโครงการส่งเสริมอาชีพและการมีงานทำของสถานศึกษาที่มีการปฏิบัติที่เป็นเลิศ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลได้จากการเลือกแบบเจาะจง คือ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูวิชาการ หรือผู้รับผิดชอบโครงการ ของสถานศึกษาที่ประสบผลสำเร็จด้านการจัดหลักสูตรอาชีพของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน หรือ สถานศึกษานำร่องการดำเนินโครงการส่งเสริมอาชีพและการมีงานทำ ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่เขต 2 หรือหน่วยงานอื่น รวมทั้งสิ้นจำนวน 6 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง การวิเคราะห์ข้อมูลได้จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา และครูหัวหน้าวิชาการหรือครูผู้รับผิดชอบโครงการ มาวิเคราะห์ แล้วสรุปแบบอุปนัย

ขั้นตอนที่ 4 การจัดทำและตรวจสอบกระบวนการเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินโครงการส่งเสริมอาชีพและการมีงานทำ ของโรงเรียนบ้านบ่อแก้ว จังหวัดเชียงใหม่ มีดังนี้ 4.1) การร่างกระบวนการเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินโครงการส่งเสริมอาชีพและการมีงานทำสำหรับเด็กด้อยโอกาสในสถานศึกษา ของโรงเรียนบ้านบ่อแก้ว จังหวัดเชียงใหม่ ผู้วิจัยนำกระบวนการดำเนินโครงการส่งเสริมอาชีพและการมีงานทำของสถานศึกษาที่มีการปฏิบัติที่เป็นเลิศ มาร่างเป็นกระบวนการเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินโครงการส่งเสริมอาชีพและการมีงานทำสำหรับเด็กด้อยโอกาสในสถานศึกษา ของโรงเรียนบ้านบ่อแก้ว จังหวัดเชียงใหม่ ด้วยตนเอง 4.2) การตรวจสอบ

กระบวนการเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินโครงการส่งเสริมอาชีพและการมีงานทำสำหรับเด็กด้อยโอกาสในสถานศึกษา ของโรงเรียนบ้านบ่อแก้ว จังหวัดเชียงใหม่ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลได้โดยการเลือกแบบเจาะจงจากผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการศึกษาส่งเสริมอาชีพและการมีงานทำ คือ รองผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษากลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา หรือ รองผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษากลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา จำนวน 1 คน ศึกษานิเทศก์ที่รับผิดชอบโครงการส่งเสริมอาชีพและการมีงานทำสำหรับเด็กด้อยโอกาสในสถานศึกษา จำนวน 1 คน และผู้บริหารสถานศึกษาที่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมอาชีพและการมีงานทำของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2 จำนวน 3 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบตรวจสอบกระบวนการเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินโครงการส่งเสริมอาชีพและการมีงานทำสำหรับเด็กด้อยโอกาสในสถานศึกษาของโรงเรียนบ้านบ่อแก้ว จังหวัดเชียงใหม่ เป็นแบบตรวจสอบประเมินค่า 5 ระดับ คือ ความเหมาะสม ความเป็นประโยชน์ การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติโดยใช้ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และนำเสนอในรูปตารางประกอบการอธิบาย โดยกำหนดเกณฑ์ของแบบตรวจสอบ หากมีค่าเฉลี่ยในข้อนั้น ๆ เท่ากับ 3.50 ขึ้นไป แสดงว่ากระบวนการตามข้อนั้น ๆ มีประสิทธิภาพ สามารถนำไปใช้ได้จริง (Best, 1993, p.74)

สรุปผลการวิจัย

1. การประเมินการดำเนินโครงการส่งเสริมอาชีพและการมีงานทำสำหรับเด็กด้อยโอกาสในสถานศึกษา ของโรงเรียนบ้านบ่อแก้ว จังหวัดเชียงใหม่ ทั้งหมด 4 ด้าน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และไม่ผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด พบว่าด้านบริบท มีผลการประเมินอยู่ในระดับ มาก ผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนด ด้านปัจจัย มีผลการประเมินอยู่ในระดับ ปานกลาง และไม่ผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนด ด้านกระบวนการ มีผลการประเมินอยู่ในระดับ ปานกลาง และไม่ผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนด และด้านผลผลิต มีผลการประเมินอยู่ในระดับ ปานกลาง และไม่ผ่านเกณฑ์การประเมินที่กำหนด

2. ปัญหาการดำเนินโครงการส่งเสริมอาชีพและการมีงานทำสำหรับเด็กด้อยโอกาสในสถานศึกษาของโรงเรียนบ้านบ่อแก้ว จังหวัดเชียงใหม่ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง พบว่ามีปัญหาที่สำคัญในการดำเนินโครงการเรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย คือ 1) การประสานงานขอความร่วมมือ 2) การจัดระบบสร้างข้อมูลโรงเรียน 3) การศึกษาวิเคราะห์ศักยภาพ 4) การพัฒนาบุคลากร 5) การประชาสัมพันธ์ 6) การประเมินผลการใช้หลักสูตร 7) การสร้างความเข้าใจผู้เกี่ยวข้อง 8) การจัดการเรียนการสอน 9) การวางแผนการดำเนินการ และปัจจัยที่เอื้อต่อการดำเนินโครงการส่งเสริมอาชีพและการมีงานทำสำหรับเด็กด้อยโอกาสในสถานศึกษา ของโรงเรียนบ้านบ่อแก้ว จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยปัจจัยที่มีความสำคัญ มากที่สุดคือ 1) ด้านวัสดุอุปกรณ์ อาคารสถานที่ 2) ด้านการบริหารจัดการ 3) ด้านเงิน 4) ด้านคน

3. การดำเนินโครงการส่งเสริมอาชีพและการมีงานทำของสถานศึกษาที่มีการปฏิบัติเป็นเลิศ พบว่าสถานศึกษามีการดำเนินโครงการส่งเสริมอาชีพและการมีงานทำมีประสิทธิภาพได้ต้องคำนึงถึงความประหยัดรวดเร็ว คุ่มค่า และมีคุณภาพของงาน จำเป็นต้องมี 1) การศึกษาวิเคราะห์ศักยภาพ โดยมีการประชุมแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานให้ชัดเจน และเก็บรวบรวมข้อมูลรายงานต่อผู้บริหารศึกษา 2) การสร้างความเข้าใจ

ให้แก่ผู้เกี่ยวข้อง ต้องสร้างความเข้าใจให้กับ ครู นักเรียน ผู้ปกครอง สถานประกอบการ และสถาบันพี่เลี้ยง ใน ส่วนของเป้าหมาย วัตถุประสงค์ ผลประโยชน์ของโครงการให้มีความเข้าใจตรงกัน 3) จัดระบบสร้างข้อมูล โรงเรียน มีการสำรวจสถาบันพี่เลี้ยง ครูผู้สอน ครูภูมิปัญญา สถานประกอบการ ความสนใจและความต้องการ ของนักเรียน โดยให้ผู้รับผิดชอบโครงการ หรือครูแนะแนวให้สำรวจข้อมูลพื้นฐานด้านต่าง ๆ สร้างเครื่องมือวัด และจัดเก็บข้อมูลเป็นหลักฐานข้อมูลสารสนเทศ เช่น ทำเป็นเอกสาร รายงาน รูปภาพ แผนภูมิ 4) การวางแผน ดำเนินการ โดยรวบรวมข้อมูลจากการศึกษาศักยภาพ แล้วประชุมชี้แจงบุคลากรครูทุกคนเพื่อปรับแนวคิด ทิศนคติของการจัดการเรียนการสอนให้เน้นทักษะอาชีพ จัดทำแผนของโรงเรียน มีการประเมิน กำกับ ติดตาม ปรับปรุงแผนงานอย่างต่อเนื่อง 5) การประชาสัมพันธ์ มีการเตรียมข้อมูลกิจกรรมของโครงการส่งเสริมอาชีพ จัดทำแผ่นพับแสดงกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน ประชาสัมพันธ์ผ่านสื่ออินเทอร์เน็ต เว็บไซต์ จัดนิทรรศการกับ องค์กรเครือข่าย กิจกรรมของชุมชน ตลาดนัดโรงเรียน 6) การประสานงานขอความร่วมมือ โดยศึกษาหาข้อมูล ส่วนต่าง ๆ ของสถานประกอบการหรือสถาบันพี่เลี้ยงก่อนติดต่อประสานงาน ชี้แจงความต้องการของสถานศึกษา และผลประโยชน์ที่สถานประกอบการหรือสถาบันพี่เลี้ยงที่จะได้รับ แล้วทำข้อตกลงร่วมกันปรับแผนการ ดำเนินงานและเตรียมนักเรียนให้เกิดทักษะอาชีพลักษณะของผู้ที่สถานประกอบการต้องการ 7) การพัฒนา บุคลากร มีการสำรวจข้อมูลพื้นฐานของครู ส่งครูเข้ารับการอบรมด้านหลักสูตรอาชีพกับทางเขตพื้นที่ การวัด และประเมินผล ฝึกอบรมหลักสูตรอาชีพระยะสั้น 8) การจัดการเรียนการสอน การจัดการกิจกรรมการเรียน การสอนเน้นการปฏิบัติจริง 9) การประเมินผลการใช้หลักสูตร โดยประชุมคณะครูและผู้เกี่ยวข้องวิเคราะห์ พัฒนา ปรับปรุงหลักสูตรอาชีพวางแผนการนิเทศ ติดตามโครงการ และรายงานผลต่อผู้บริหารสถานศึกษา

4. ผลการตรวจสอบความเหมาะสม และความเป็นประโยชน์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน และผ่านเกณฑ์การประเมินที่มีค่าตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป เมื่อพิจารณาเป็น รายด้านพบว่า ความเป็นประโยชน์ มี ค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือ ความเหมาะสม โดยผู้เชี่ยวชาญได้มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมให้ ปรับปรุงข้อความให้มีความกระชับ ตรวจสอบความชัดเจนถูกต้อง เลือกใช้คำให้เหมาะสม และได้จัดทำกระบวนการเพิ่ม ประสิทธิภาพการดำเนินโครงการให้นำมาปฏิบัติได้

อภิปรายผล

ผลการประเมินการดำเนินโครงการส่งเสริมอาชีพและการมีงานทำสำหรับเด็กด้อยโอกาสใน สถานศึกษา ของโรงเรียนบ้านบ่อแก้ว จังหวัดเชียงใหม่ ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านบริบท ด้านปัจจัย ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และไม่ผ่านเกณฑ์ การประเมินที่กำหนด ที่เป็นเช่นนี้เพราะ งบประมาณการสนับสนุนโครงการไม่เพียงพอต่อการดำเนินงาน บุคลากรมีความรู้ด้านหลักสูตรอาชีพค่อนข้าง น้อย ผู้รับผิดชอบโครงการย้ายสถานศึกษาทำให้การดำเนินงานตามโครงการขาดความต่อเนื่อง ไม่เป็นระบบ เมื่อ พิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านบริบท ในส่วนของ หลักการและเหตุผลของโครงการ วัตถุประสงค์ เป้าหมาย กิจกรรม และตัวชี้วัดของโครงการส่งเสริมอาชีพและ การมีงานทำสำหรับเด็กด้อยโอกาสในสถานศึกษา ของ โรงเรียนบ้านบ่อแก้ว จังหวัดเชียงใหม่ มีความสอดคล้องกับโครงการส่งเสริมอาชีพและการมีงานทำสำหรับเด็ก ด้อยโอกาสในสถานศึกษา ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่เขต 2 อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับหลักการและเหตุผลของโครงการ ที่กล่าวว่า การจัดการศึกษาสำหรับการส่งเสริมอาชีพและการมี

งานทำ เป็นการจัดการศึกษาเพื่อช่วยแก้ปัญหาให้กับผู้เรียนด้วยโอกาสทางการศึกษา ที่อาศัยอยู่บริเวณในเขตบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดารโดยการจัดการศึกษาด้านอาชีพให้แก่ผู้เรียนเพื่อเป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อ ทางสายอาชีพหรือเมื่อจบการศึกษาภาคบังคับแล้วสามารถประกอบอาชีพในการเลี้ยงดูครอบครัวได้อย่างมีคุณภาพ (โรงเรียนบ้านบ่อแก้ว, 2555, หน้า 1) สอดคล้องกับเป้าหมายของโครงการ ที่กล่าวว่า เด็กยากจน เด็กที่มีปัญหาเกี่ยวกับยาเสพติดเด็กที่ถูกทอดทิ้ง เด็กนักเรียนห่างไกลและเด็กไร้สัญชาติ เด็กออกกลางคัน เด็กที่จบการศึกษาช่วงชั้นที่ 3 แล้วไม่มีงานทำหรือไม่มีคุณลักษณะเหมาะสมต่อการประกอบอาชีพ โรงเรียนในสังกัดควรเตรียมนักเรียนกลุ่มที่ด้อยโอกาสและไม่ได้เรียนต่อในระดับที่สูงขึ้นให้มีความพร้อมทั้งด้านทักษะฝีมือ เจตคติ และทักษะอื่นที่จำเป็นในการประกอบอาชีพก่อนเข้าสู่ตลาดแรงงาน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาการประถมศึกษา เชียงใหม่เขต 2 , 2559, หน้า 1-2) และยังสอดคล้องกับสุนทร สากระสันต์ (2550, หน้า 175) ได้ศึกษาการประเมินโครงการจัดหางานแก่นักเรียน นักศึกษาให้มีรายได้จากอาชีพของสำนักงานจัดหางานจังหวัดนครปฐม กล่าวว่า วัตถุประสงค์ของโครงการ ความต้องการของโครงการ มีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ระดับมาก มีการกำหนดวัตถุประสงค์ชัดเจน สอดคล้องกับนโยบายส่งเสริมการมีงานทำ การแก้ปัญหาความยากจนของรัฐบาลกระทรวงแรงงานและกระทรวงศึกษาธิการ ที่ต้องการให้นักเรียนนักศึกษาใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์สูงสุด เป็นการใช้สร้างโอกาสให้นักเรียน นักศึกษามีทักษะในการทำงาน และมีรายได้จากอาชีพที่เหมาะสม

ด้านปัจจัย พบว่ามีความเหมาะสม/ความพอเพียงอยู่ในระดับปานกลาง โดยปัจจัยด้านวัสดุอุปกรณ์และอาคารสถานที่ มีความเหมาะสม/ความเพียงพอที่น้อยที่สุด รองลงมา คือ ปัจจัยด้านคน ถัดมาปัจจัยด้านเงิน และปัจจัยที่มีความเหมาะสม/ความเพียงพอมากที่สุด คือปัจจัยด้านการบริหารจัดการ สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พุทธศักราช 2553 ในมาตรา 23 ที่กล่าวถึง การจัดการศึกษา ทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษา จึงมีการจัดเตรียมความเหมาะสม/ความพอเพียงในทุกด้านให้เหมาะสมกับผู้เรียน ดังมาตรา 24(3) ที่กล่าวว่าจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง และมาตรา 24(5) ที่กล่าวว่า ให้ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียนและอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้ การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553, หน้า 7 - 8) สอดคล้องกับสมาน อัสวภูมิ (2553, หน้า 252 -254) ได้กล่าวว่า ในการบริหารงานบุคคลหรือทรัพยากรบุคคล เป็นกระบวนการในการกำหนดแผนกำลังคนขององค์กร การสรรหา การคัดเลือก การแต่งตั้ง และการทดลองงาน การฝึกอบรมและการพัฒนา การดูแลและการให้สวัสดิการ การประเมินผล การปฏิบัติงาน และการสร้างความสัมพันธ์กับองค์กรวิชาชีพ ดังนั้น การจัดการศึกษาในสถานศึกษาจำเป็นต้องใช้บุคลากรมาดำเนิน การเรียนการสอน และกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งจะเห็นได้ว่าทรัพยากรบุคคลเป็นหัวใจสำคัญในการจัดการเรียนการสอน สอดคล้องกับธารินี ทองลิ้ม (2558, หน้า 109 -110) ได้ศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยสภาพแวดล้อม ด้านการพัฒนาที่สัมพันธ์กับการพัฒนาความก้าวหน้าในอาชีพของพนักงานมหาวิทยาลัยสาย

สนับสนุน มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคตะวันตก กล่าวว่า ความสำคัญในด้านการพัฒนาความก้าวหน้าในอาชีพ ด้านความต้องการพัฒนาตนเอง อยู่ในระดับมาก ได้แก่ การพัฒนาความรู้และความสามารถในการทำงานและความสามารถส่วนตัวอื่น ๆ มีผลต่อความก้าวหน้าในอาชีพ การฝึกอบรมเพื่อเพิ่มทักษะมีผลต่อความก้าวหน้าในงาน บุคลิกภาพ การแต่งกาย ฯลฯ มีผลต่อความก้าวหน้าในอาชีพ สอดคล้องกับเชวงศักดิ์ บุญแสน (2554, หน้า 31-32) ได้ศึกษาการจัดการงบประมาณเพื่อการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาในตำบลแม่วิน อำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่ ที่กล่าวว่า ความสำคัญของการเงินไว้ว่า 1) ใช้เป็นเครื่องมือในการบริหารสถานศึกษา ทั้งงานวิชาการ งานธุรการ งานกิจการนักเรียน งานบุคลากร งานชุมชน 2) ช่วยให้สามารถจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดให้เกิดประสิทธิภาพยิ่งขึ้น วิธีการของงบประมาณจะเป็นเครื่องมือในการใช้จ่าย หรือจัดสรรให้มีประสิทธิภาพสูงสุด 3) เป็นประโยชน์ในการตรวจสอบดูแล การปฏิบัติงาน ว่าผลงานกับเงินที่ใช้จ่ายสอดคล้องกันหรือไม่

ผลของการประเมินด้านปัจจัยทำให้ทราบถึงความเหมาะสม ความพอเพียงของทรัพยากรต่าง ๆ ที่ใช้ในการดำเนินโครงการส่งเสริมอาชีพและการมีงานทำสำหรับเด็กด้อยโอกาสในสถานศึกษา ของโรงเรียนบ้านบ่อแก้ว จังหวัดเชียงใหม่

ด้านกระบวนการ พบว่า มีการปฏิบัติที่เป็นจริงอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับพันธ์ อัจใจ (2552, หน้า 50) ได้ศึกษาการประเมินโครงการจัดการศึกษาอาชีพของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 31 อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ ที่กล่าวว่า การบริหารจัดการ ได้กำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการและจัดทำแผนการดำเนินงานโครงการ ได้จัดตั้งงบประมาณสนับสนุนโครงการจากหน่วยงานต้นสังกัด ได้ประชุมชี้แจงวัตถุประสงค์ของโครงการแก่ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษา และช่วยในการวางแผน การจัดกิจกรรมของโครงการได้อย่างเหมาะสม ควรจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นเกี่ยวกับการจัดการศึกษาอาชีพในท้องถิ่น ควรให้บุคลากรในท้องถิ่นที่มีความรู้เกี่ยวกับงานอาชีพเป็นวิทยากรท้องถิ่น และควรประสานงานขอความร่วมมือทุกฝ่ายให้มากขึ้น

ผลของการประเมินด้านกระบวนการสามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติที่เป็นจริงสำหรับการดำเนินโครงการส่งเสริมอาชีพและการมีงานทำสำหรับเด็กด้อยโอกาสในสถานศึกษา ของโรงเรียนบ้านบ่อแก้ว จังหวัดเชียงใหม่

ด้านผลผลิต พบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนใหญ่ นักเรียนสามารถดำรงตนอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข นักเรียนที่สำเร็จการศึกษาได้ศึกษาต่อเข้าเรียนในสาขาอาชีพที่ผู้เรียนมีความถนัด และมีความสนใจ นักเรียนมีทักษะและความรู้เกี่ยวกับงานอาชีพเพื่อเป็นแนวทางสำหรับการศึกษาต่อ นักเรียนมีทักษะและความรู้เกี่ยวกับงานอาชีพเพื่อเป็นแนวทางการประกอบอาชีพในอนาคต และมีความขยันหมั่นเพียร ความอดทน และมีรายได้ระหว่างเรียน สอดคล้องกับเป้าหมายของผู้เรียน โดยมีการกำหนดให้มีความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะ ด้านอาชีพ คือ 1) ความซื่อสัตย์ 2) ความขยัน 3) ความอดทน 4) การพึ่งตนเอง 5) ความรับผิดชอบ 6) ความเสียสละ 7) อยู่อย่างพอเพียง และมีความรู้ และทักษะทางอาชีพ 1) ความรู้และทักษะพื้นฐานในอาชีพ 2) ความรู้ และทักษะแรงงานด้านประกอบการ พัฒนตนเองเพื่อเข้าสู่อาชีพ 3) ความรู้ และทักษะฝีมือด้านอาชีพหลักสูตรระยะสั้น 4) ความรู้และทักษะการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการพัฒนาอาชีพและ

ศักยภาพของตนเอง (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่เขต 2 , 2556, หน้า 4) และสอดคล้องกับเป้าหมายของผู้เรียนที่กล่าวว่า ทักษะด้านชีวิตและอาชีพ ในการดำรงชีวิตและทำงานในยุคปัจจุบันให้ประสบความสำเร็จนักเรียนจะต้องพัฒนาทักษะชีวิตที่สำคัญ ได้แก่ ความยืดหยุ่นและการปรับตัว การริเริ่มสร้างสรรค์ และเป็นตัวของตัวเอง มีความรับผิดชอบ และมีภาวะผู้นำ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2559, หน้า 6-7)

ผลการประเมินด้านผลผลิต ทำให้ทราบข้อมูลของนักเรียน ที่ได้เรียนรู้ฝึกทักษะอาชีพและฝึกปฏิบัติงาน ตลอดจนนักเรียนมีคุณสมบัติและคุณลักษณะตามวัตถุประสงค์ เป้าหมายของโครงการที่ได้กำหนดไว้

การศึกษาปัญหาและปัจจัยที่เอื้อต่อการดำเนินโครงการส่งเสริมอาชีพและการมีงานทำสำหรับเด็กด้อยโอกาสในสถานศึกษา ของโรงเรียนบ้านบ่อแก้ว จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ปัญหาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ปัญหาที่สำคัญ คือ การประสานงานขอความร่วมมือ จากสถาบันพี่เลี้ยงและสถานประกอบการในชุมชน ที่เป็นเช่นนี้เพราะ มีการประชาสัมพันธ์ชี้แจงวัตถุประสงค์ เป้าหมาย ให้เห็นความสำคัญของโครงการค่อนข้างน้อย เนื่องจากผู้รับหน้าที่ประชาสัมพันธ์เป็นคนใหม่จึงมีข้อมูลโครงการที่ไม่ชัดเจน ทำให้การประสานงานขอความร่วมมือจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องไม่ต่อเนื่อง และที่ตั้งของสถานศึกษาอยู่ในพื้นที่ห่างไกล เป็นภูเขาสูงชันทำให้ไม่สะดวกต่อการติดต่อประสานงานกับทางสถานบันพี่เลี้ยง สอดคล้องกับ ศศิธร แก้วรักษา (2552, หน้า 88) ได้ศึกษาการบริหารงานประชาสัมพันธ์ สถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร 1 ได้กล่าวว่า สภาพการประชาสัมพันธ์ของโรงเรียนที่ดำเนินการอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนปัญหาที่พบครูผู้ทำหน้าที่งานประชาสัมพันธ์ยังขาดความรู้ความชำนาญโดยเฉพาะการวางแผนมีประสิทธิภาพน้อยอีกทำยังมีงบประมาณในการประชาสัมพันธ์โดยสาเหตุเกิดจากมีงบประมาณในการประชาสัมพันธ์ที่จำกัด สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการติดต่อประสานกับหน่วยงานภายนอก กล่าวว่า เพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีและเกิดความเข้าใจที่ตรงกันเพื่อก่อให้เกิดความร่วมมือและการสนับสนุนระหว่างการทำงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ ดังนั้นผู้รับผิดชอบโครงการควรให้ความสำคัญต่อการประสานงานขอความร่วมมือกับสถาบันพี่เลี้ยง สถานประกอบการ และหน่วยงานภายนอก ตลอดจนการประชาสัมพันธ์ต่าง ๆ ควรมอบหมายให้บุคลากรที่มีความรู้ความชำนาญมาทำหน้าที่ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ และเป้าหมายของโครงการ (มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย, 2555, หน้า 8) และสอดคล้องกับธรรณวัฒน์ อัครพัชรอมต (2560) ได้ศึกษาการศึกษาารูปแบบการสื่อสารเพื่องานประชาสัมพันธ์ภายในองค์การของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ได้กล่าวว่า สื่อสารสร้างสรรค์ คือ ขั้นตอนการติดต่อสื่อสาร การใช้สื่อประชาสัมพันธ์นั้น จะอยู่ในขั้นตอนนี้ เพราะองค์การจะต้องเลือกวิธีการสื่อสารและเลือกใช้สื่อเพื่อให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายและเกิดประสิทธิภาพสูงสุด สารเพื่อการประชาสัมพันธ์ต้องดำเนินการย่อยข้อมูลให้สั้น และเข้าใจง่ายที่สุด ใช้สื่อหลักร่วมกับ social media โดยตัวสื่อมันต้องมีลักษณะในการความเร้าความสนใจ โดยการนำเทคโนโลยีใหม่ และทันสมัยมาใช้ สำหรับปัจจัยที่เอื้อต่อการดำเนินการโครงการ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ปัจจัยที่สำคัญ คือ 1) ด้านวัสดุอุปกรณ์ และอาคารสถานที่ 2) ด้านการบริหารจัดการ 3) ด้านเงิน 4) ด้านคน จะเห็นได้ว่า ปัจจัยด้านวัสดุอุปกรณ์ และอาคารสถานที่ มีความสำคัญเพราะถ้าขาดวัสดุอุปกรณ์และอาคารสถานที่ จะทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพลดลง ดังนั้นต้องมีการสรรหาวัสดุอุปกรณ์ แหล่งการเรียนรู้ และสถานที่ฝึกประสบการณ์ ให้เพียงพอต่อความต้องการของผู้เรียน สอดคล้องกับ นพรัตน์ อาจใจ (2552, หน้า 50) ได้ศึกษาการประเมินโครงการจัดการศึกษาอาชีพของโรงเรียนราชประชานุ

เคราะห์ 31 อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ ได้กล่าวว่า มีสร้างแหล่งเรียนรู้ปฏิบัติงานทักษะอาชีพภายในโรงเรียน และสร้างแหล่งการเรียนรู้ปฏิบัติงานทักษะอาชีพภายในโรงเรียนให้มีความมั่นคงปลอดภัย และได้กำหนดคุณสมบัติของครูที่รับผิดชอบการจัดกิจกรรมตามโครงการ จัดครูที่รับผิดชอบการจัดกิจกรรมโครงการตามความถนัด และ จัดเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ ครุภัณฑ์ในการดำเนินงานตามโครงการให้เหมาะสมและเพียงพอต่อการดำเนินโครงการ สำหรับปัจจัยด้านการเงิน หากมีการจัดสรรเงินงบประมาณให้กับโครงการไม่เพียงพอ การดำเนินงานของโครงการจะเกิดความล่าช้า ไม่เป็นไปตามแผนงบประมาณที่ได้จัดทำไว้ สอดคล้องกับเชิงศักดิ์ บุญแสน (2554, หน้า 34) ได้ศึกษาการจัดการงบประมาณเพื่อการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาในตำบลแม่วิน อำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่ ได้กล่าวว่า การบริหารงบประมาณในสถานศึกษา เป็นเรื่องที่ผู้บริหารการศึกษาจะต้องทำความเข้าใจในแนวทางการปฏิบัติที่ถูกต้อง ตามกฎหมาย ระเบียบ ที่เกี่ยวข้อง โดยยึดหลักธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการเพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมรับรู้ ปฏิบัติ ด้วยความโปร่งใส และรับผิดชอบต่อปัจจัยด้านคน ควรสำรวจจำนวนบุคลากรสำรวจความถนัดด้านอาชีพ ควรส่งเสริมสนับสนุนให้ครูได้รับการอบรมทั้งในด้านหลักสูตร กระบวนการสอน ความรู้ด้านอาชีพ ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างแรงจูงใจ ในการทำงาน โดยให้กำลังใจ ให้อิสระ ต่อการทำงาน เพื่อให้ครูทำงานอย่างมีความสุข สอดคล้องกับวัชระ บุรีมาต (2554, หน้า 29) กล่าวว่า บุคลากรครูมีความสำคัญ โรงเรียนต้องส่งเสริมความรู้ให้กับบุคลากรทุกคนโดยอาจจะใช้วิธีการศึกษาดูงานและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ อาจจัดหาเอกสารให้ครูศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง และ สอดคล้องกับจิรนนท์ นุ่นชูคันธ์ (2559) ได้ศึกษาการประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาครูผู้สอนด้านการจัดการเรียนรู้ โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ได้กล่าวว่า การพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ควรทำควบคู่ไปกับการจัดการเรียนรู้ในห้องเรียน ครูผู้สอนสามารถเรียนรู้และลงมือปฏิบัติด้วยตนเองด้วยการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ศึกษาจากเพื่อนครู และวิทยากร ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนครู นอกจากนั้นสถานศึกษา หน่วยงานต้นสังกัด จัดสรรงบประมาณการพัฒนาครูผู้สอนอย่างเพียงพอ และตรงกับความต้องการอย่างแท้จริง เปิดโอกาสให้ครูผู้สอนศึกษาหาความรู้ในเรื่องที่สนใจ ผู้บริหารควรให้การสนับสนุน ส่งเสริมให้ครูพัฒนาตนเอง โดยจัดให้มีการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการให้ครูผู้สอนมีความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้ โดยผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ศึกษาดูงาน สร้างเครือข่ายหรือกลุ่มครูผู้สอนแลกเปลี่ยน เรียนรู้ พัฒนาการจัดการเรียนรู้ นิเทศติดตามและประเมินผลการพัฒนาครูอย่างต่อเนื่อง

การศึกษาการดำเนินโครงการส่งเสริมอาชีพและการมีงานทำของสถานศึกษาที่มีการปฏิบัติเป็นเลิศพบว่า การสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา และหัวหน้าวิชาการ หรือผู้รับผิดชอบโครงการ ตามกรอบประสิทธิภาพ ได้แก่ 1) ประหยัด 2) คุ่มค่า 3) รวดเร็ว 4) มีคุณภาพ ควรนำผลการศึกษาในขั้นตอนที่ 1-2 มาสร้างเป็นคำถามเพื่อให้ได้ข้อมูลครบถ้วน ชัดเจน เป็นประโยชน์ต่อการนำข้อมูลไปใช้ร่างกระบวนการเพิ่มประสิทธิภาพของการดำเนินงานโครงการส่งเสริมอาชีพและการมีงานทำสำหรับเด็กด้อยโอกาสในสถานศึกษา ของโรงเรียนบ้านบ่อแก้ว จังหวัดเชียงใหม่

การตรวจสอบ พบว่า ผู้เชี่ยวชาญมีระดับความคิดเห็นด้าน ความเหมาะสม และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง เพื่อปรับปรุง พัฒนาการดำเนินโครงการได้อย่างมีประสิทธิภาพ และบรรลุตามวัตถุประสงค์ เป้าหมาย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1.1) ควรมีการประเมินโครงการส่งเสริมอาชีพและการมีงานทำสำหรับเด็กด้อยโอกาสในสถานศึกษา ของโรงเรียนบ้านบ่อแก้ว จังหวัดเชียงใหม่ อย่างต่อเนื่องเป็นประจำทุกปี

1.2) ควรมีการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา โดยเฉพาะในรายวิชาเพิ่มเติมให้มีการมุ่งเน้นทักษะอาชีพ

1.3) ผู้รับผิดชอบโครงการควรติดต่อประสานงานขอความร่วมมือกับสถาบันพี่เลี้ยง สถานประกอบการอย่างต่อเนื่องเพื่อการสนับสนุนในด้านต่าง ๆ

1.4) ผู้บริหารสถานศึกษา สนับสนุนด้านวัสดุอุปกรณ์ และอาคารสถานที่ในการจัดการเรียนการสอนให้เพียงพอ และส่งเสริมให้บุคลากรเข้ารับฝึกอบรมหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น ปรับปรุง พัฒนาหลักสูตร และการจัดการเรียนสอนให้เน้นฝึกปฏิบัติจริง

1.5) ผู้รับผิดชอบโครงการควรนำกระบวนการเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินโครงการส่งเสริมอาชีพและการมีงานทำสำหรับเด็กด้อยโอกาสในสถานศึกษา ไปใช้ในการปรับปรุง พัฒนาอย่างจริงจัง เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ เป้าหมายของโครงการและสถานศึกษา

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1) ควรนำกระบวนการเพิ่มประสิทธิภาพของการดำเนินโครงการส่งเสริมอาชีพและการมีงานทำสำหรับเด็กด้อยโอกาสในสถานศึกษา ของโรงเรียนบ้านบ่อแก้ว จังหวัดเชียงใหม่ไปทดลองใช้ และประเมินความสำเร็จที่ได้

2.2) ควรศึกษาเพื่อจัดทำแผนพัฒนาหรือกลยุทธ์ในการจัดการศึกษาตามแนวทางของโครงการส่งเสริมอาชีพและการมีงานทำที่เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา

เอกสารอ้างอิง

ภาษาไทย

- กระทรวงศึกษาธิการ.(2560). นโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและคณะกรรมการ
การศึกษาขั้นพื้นฐานปีงบประมาณ พ.ศ. 2560. กรุงเทพมหานคร
- _____. (2559). การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการมีงานทำ ตามแนวทางการจัดทักษะการเรียนรู้ใน
ศตวรรษที่ 21. กรุงเทพมหานคร
- _____. (2555). แนวทางการขับเคลื่อนการศึกษาเพื่อการมีงานทำ :นโยบายและยุทธศาสตร์ 2555.
กรุงเทพมหานคร
- _____. (2553). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไข เพิ่มเติม (ฉบับที่2)
พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553. กรุงเทพฯ
- จิรนนท์ นุ่นชูคັນ. (2559). “การประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาครูผู้สอนด้านการจัดการเรียนรู้
โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร”.วารสารวิชาการ Veridian E-Journal, ปีที่ 9, ฉบับที่ 1
(มกราคม-เมษายน), 94-95.
- เชวงศักดิ์ บุญแสน. (2554). การจัดการงบประมาณเพื่อการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาในตำบลแม่วิน
อำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่.วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิตมหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ธารินี ทองลิ้ม. (2558). ปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยสภาพแวดล้อมด้านการพัฒนาที่สัมพันธ์กับการพัฒนา
ความก้าวหน้าในอาชีพของพนักงานมหาวิทยาลัยสายสนับสนุน มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาค
ตะวันตก. วิทยานิพนธ์ หลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและ
เอกชน มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ธนนวัฒน์ อัครพัชรอมต. (2560). “การศึกษารูปแบบการสื่อสารเพื่องานประชาสัมพันธ์ภายในองค์กรของ
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร”.วารสารวิชาการ Veridian E-Journal, ปีที่ 10, ฉบับที่ 3
(กันยายน-ธันวาคม), 504.
- นพรัตน์ อัจใจ.(2552). การประเมินโครงการจัดการศึกษาอาชีพของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 31
อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่. ค้นคว้าอิสระ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย, “คู่มือการติดต่อประสานงานกับหน่วยงานภายนอก” ไฟล์ข้อความ
cebf.utcc.ac.th/upload/download_file/file_th_29d30y2014.pdf 1 ตุลาคม 2560
- วัชร บุปรีมาต. (2554). การบริหารจัดการแหล่งการเรียนรู้โดยใช้หลักการบริหาร 4M’s ในสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน อำเภอเซตา จังหวัดหนองคาย.วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยนครพนม.
- โรงเรียนบ้านบ่อแก้ว .(2555). โครงการส่งเสริมอาชีพและการมีงานทำสำหรับเด็กด้อยโอกาสในสถานศึกษา
,เชียงใหม่

- ศิริธร แก้วรักษา. (2552). การศึกษาการบริหารงานประชาสัมพันธ์ สถาบันศึกษา ระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 .วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สมาน อัครภูมิ. (2553). การบริหารการศึกษาสมัยใหม่. พิมพ์ครั้งที่ 5.
- สุนทร สากระสัน. (2550). การประเมินโครงการจัดหางานแก่นักเรียน นักศึกษาให้มีรายได้จากอาชีพของ สำนักงานจัดหางานจังหวัดนครปฐม. วิทยานิพนธ์ หลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สำนักงานเลขาธิการ. (2548). *นโยบายการจัดการศึกษาเด็กด้อยโอกาส*. กรุงเทพฯ :โรงพิมพ์พริกหวานกราฟฟิก.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่เขต 2. (2559). *โครงการส่งเสริมรูปแบบการจัดการศึกษาด้านอาชีพ เพื่อพัฒนาเด็กด้อยโอกาสของโรงเรียนในสังกัด*. เชียงใหม่ : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่เขต 2
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่เขต 2.(2556). *แผนการดำเนินงานโครงการ“พัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาด้านอาชีพและการมีงานทำ” สังกัด*. เชียงใหม่ : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่เขต 2

ภาษาต่างประเทศ

- Best, J.W. (1993). *Research in Education*. Boston : Allyn and Bacon.